

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/322903767>

ETİK PLATFORMUN İŞLEVİNİN GELİŞTİRİLMESİ TEKNİK RAPOR

Technical Report · December 2016

CITATIONS
0

READS
34

2 authors, including:

Muhittin Acar

Hacettepe University

35 PUBLICATIONS 417 CITATIONS

SEE PROFILE

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Governance Perspectives [View project](#)

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Disiplini ve Eğitimi [View project](#)

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

YOLSUZLUĞUN ÖNLENMESİ VE ETİĞİN TEŞVİKİ İÇİN TEKNİK DESTEK PROJESİ

ETİK PLATFORMUN İŞLEVİNİN GELİŞTİRİLMESİ TEKNİK RAPOR

Prof. Dr. Muhittin ACAR
Prof. Dr. Musa EKEN

Aralık 2016

**YOLSUZLUĞUN ÖNLENMESİ VE ETİĞİN TEŞVİKİ İÇİN TEKNİK
DESTEK PROJESİ**

**ETİK PLATFORMUN İŞLEVİNİN GELİŞTİRİLMESİ
TEKNİK RAPOR**

**Prof. Dr. Muhittin Acar
Prof. Dr. Musa Eken**

ARALIK 2016

ANKARA

İÇİNDEKİLER

Giriş	1
1. İnceleme: Kuruluş ve Mevcut Durum	4
1.1. Metodoloji	4
1.2. Etik Platform: Gerekçe	8
1.3. Etik Platform: Kuruluş	10
1.4. Etik Platform: İşlevler	10
1.5. Etik Platform: Hedef Faaliyetler/Çıktılar	11
1.6. Etik Platform: Üyeler.....	12
2. Değerlendirme: Süreçler ve Sorunlar.....	15
2.1. Girişim, Gerekçeleştirme ve Kuruluş.....	16
2.2. Üyelik Süreçleri ve Üyeler	17
2.3. İşleyiş ve İşlevsellik	22
2.4. Etik Platform Toplantıları	27
2.4.1. Toplantı Daveti	28
2.4.2. Toplantıların Gündemi ve Akışı	28
2.4.3. Toplantıların Raporlanması	32
3. Yol Haritası: Stratejik Seçenekler	35
3.1. Değişken Senaryolar	35
3.1.1. Birinci Senaryo	36
3.1.2. İkinci Senaryo	37
3.1.3. Üçüncü Senaryo.....	38
3.1.4. Dördüncü Senaryo.....	39
3.2. Etik Platformun Dönüşümü Muhtemel mi?/Dönüşü Muhtemel Olur mu?	40
Sonuç	46

Giriş

Son yıllarda kamu yönetimi reform çabalarında esas alınan etkinlik, etkililik ve ekonomi kavramlarının yanına, etik kavramının bir temel ilke ve değerler seti olarak eklenmesi ciddi ve acil bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmıştır. Kamu yönetimine ve yöneticilerine olan güvenin artması ve yönetim anlayışının egemen kılınması açısından etik ilkelerin ve değerlerin tüm kesimlerce bilinmesi ve benimsenmesi büyük önem taşımaktadır. Yolsuzluk, yozlaşma, çıkar çatışması gibi etik dışı davranışlarla mücadele birçok ülkede farklı sektörlerde ve alanlarda yürütülen tartışmaların odağında yer almaktadır. Etik ilke ve değerlerin kamu hizmeti yürüten seçilmiş ve atanmış kamu görevlilerinin davranışlarına yön vermesi ve rehberlik etmesi hususu bu çerçevede öncelikle ele alınmaktadır.

Bazı gelişmiş ülkelerde etik ilke ve davranışların yerleştirilmesinde önemli mesafe alınmışken, kimi başka ülkelerin bu alandaki çabaları yeni ya da yetersiz bir tablo sunmaktadır. Ancak, küresel ve bölgesel gelişmelerin ve ilişkilerin egemen olduğu dünyada toplumlar, kurumlar ve bireyler arasında giderek artan iletişim ve etkileşim, yolsuzlukla mücadelenin yaygınlaştırılması ve etik davranışların yerleştirilmesinde farklı düzlemlerde işbirliği ve koordinasyona duyulan ihtiyacı daha görünür kılmıştır. Nitekim mevcut raporun bir parçası olduğu, *"Yolsuzluğun Önlenmesi ve Etiğin Teşviki için Teknik Destek Projesi"*, biraz önce sözü edilen küresel gelişmelerin, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinin ve iç dinamiklerin birlikte biçimlendirdiği tartışmaların ve çalışmaların bir örneği olarak addedilebilir.

Öte yandan, etik ilke ve değerlere ilişkin bilinçlenme ve başarının bütüncül bir yaklaşımla ele alınması gerekmektedir ki, bu husus en az üç farklı boyutta eşanlı olarak yürütülecek bir tartışmanın fitilini ateşleyebilecek bir mahiyettedir. Birincisi, etik alanındaki çalışmalar ve gelişmeler, hukuk devleti ve demokrasinin yaygınlaştırılması; kamu

kurumlarında şeffaflık ve hesap verebilirlik gibi iyi yönetim ilkelerinin yerleştirilmesi ve toplumsal yaşamın farklı alanlarında hür ve adil bir yarışın tesis edilmesiyle birlikte tasavvur ve talep edilebilecek niteliktedir. Dolayısıyla, etik alanında ortaya konulan herhangi bir proje ya da programın fizibilitesi ve/veya performansı, mümkün mertebe geniş bir perspektifle, içinde yer aldığı siyasi-iktisadi-hukuki kontekstle birlikte mercek altına alınmalıdır. İkincisi, bir ülkede etik ilke ve değerlerin bilinmesi ve davranışlara yansıtılması, yalnızca kamu kesimine ve kamu görevlilerine bırakılamayacak derecede kapsamlı ve karmaşık bir dizi çalışmayı ve tartışmayı gerektirmektedir. Başka bir ifadeyle, etik davranışlar ve sorunlar toplumun tümü açısından, farklı toplum kesimlerinin mevcut ve muhtemel durumun şekillenmesindeki rolleri ve katkıları açısından ele alınmalıdır. Dolayısıyla, kamu kesiminin yanı sıra, özel şirketlerin ve sivil toplum kuruluşlarının etik sahnesindeki yerlerini almaları, o sahnenin ışığıyla ve tozuyla hemhal olmaları elzemdir. Üçüncü olarak, bu raporun odağındaki Etik Platform, kamu kurumlarının ve görevlilerinin etik değerlerini ve davranışlarını biçimlendirmeye matuf olarak son yıllarda oluşan yasal-kurumsal yapılar ve süreçlerden bağımsız değildir, onlarla birlikte telakki ve tetkik edilmelidir. Dolayısıyla, bu rapor kapsamında ortaya konulan tespit, tahlil ve tekliflerin biraz evvel bahis mevzu edilen müessese ve vetirelerden ayrı olarak inşası, hatta ihsası ziyadesiyle müşkül bir meseledir.

Diğer taraftan, "*Yolsuzluğun Önlenmesi ve Etiğin Teşviki için Teknik Destek Projesi*" kapsamında hazırlanan bu raporun iş tanımı (ToR) çerçevesinde meseleye yaklaşıldığında da, üç boyutlu bir bütüncül yaklaşımın benimsenmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Şöyle ki, mevcut raporla ilgili görevlendirme, üç-ayaklı bir çalışma ve raporlama öngörmektedir: inceleme, değerlendirme ve öneriler. Bir yandan, Etik Platform bünyesinde/aracılığıyla üç ana sektör (kamu, özel ve sivil) arasında kurulan etkileşim mekanizmalarının incelenmesi, diğer

yandan Etik Platformun etkililiği hususunun değerlendirilmesi ve nihayet sürdürülebilir bir işbirliği için strateji ve yol haritası geliştirilmesi talep edilmektedir. Dolayısıyla, bu üç alt bileşenin hem ayrı ayrı, hem de birlikte, birbirleriyle ilişkileri hesaba katılarak, bütüncül bir bakış açısıyla ele alınmasının beklendiği varsayılabilir. Nitekim bu raporun hazırlık ve raporlama aşamalarında atılan adımlar ve gerçekleştirilen aktiviteler böyle bir yaklaşımın izlerini taşımaktadır.

Raporun "*İnceleme: Kuruluş ve Mevcut Durum*" başlıklı ilk bölümünde; evvela yürütölen incelemenin mahiyetine ve takip edilen metodolojiye dair temel bilgiler paylaşılacak, ardından girizgâh babında Etik Platform benzeri bir yapıya duyulan ihtiyaç yukarıda temas edilen bütüncül yaklaşım ışığında ele alınacak ve nihayet Türkiye'de Etik Platforma dair temel bilgiler ve bulgular mevcut durumun tespiti cümlesinden olarak sıralanacaktır. "*Değerlendirme: Süreçler ve Sorunlar*" başlıklı ikinci bölümde; Etik Platformun etkililiği hususundaki tespitler ve kanaatler; literatür taraması, belge-kurum analizi ve mülakatlardan hareketle öne çıkan gelişmelere, güçlölklere ve sorunlara dair tablo eşliğinde ortaya konulacaktır. Üçüncü Bölümde ise, "*Yol Haritası: Stratejik Seçenekler*" başlığı altında, Türkiye'de farklı kesimler ve kurumlar arasında etik alanında daha etkili bir iletişimin ve işbirliğinin sağlanması ve sürdürölmesi hususunda muhtemel senaryolar ve seçenekler dile getirilecektir.

1. İnceleme: Kuruluş ve Mevcut Durum

1.1. Metodoloji

Bu raporun hazırlık çalışmalarında, esas itibariyle, literatür taramasından, resmi belgeler ve teşkilat şemaları yardımıyla mevcut yasal-yapısal durumun incelenmesinden ve mülakatlardan yararlanılmıştır. Öncelikle, etik ve etik platform anahtar sözcükleri etrafında yerli ve yabancı literatür titiz bir taramaya tabi tutulmuş, bilhassa etik yönetim anlayışı çerçevesinde gelişen yapılara ve süreçlere dair farklı seçenekler araştırılmıştır.

Diğer yandan, Başbakanlık Kamu Görevlileri Etik Kurulu Başkanlığı'nın görev ve yetkilerini düzenleyen meri mevzuat ve mevcut yapılanma başta olmak üzere, rapor konusuyla doğrudan ve dolaylı biçimde ilgili gelişmeleri kayıtlayan bilgilerin ve belgelerin tümüne erişim sağlanmasına gayret edilmiştir. Bu meyanda, bilhassa "*Türkiye'de Kamu Sektöründe Etiğin Güçlendirilmesi Projesi*" (TYEC 2) kapsamında sürüme sokulan bilgilerden ve belgelerden istifade edilmiştir.

Alan araştırmasının merkezindeki mülakat tekniği ise, Etik Platform üyelerinin yardımı ve tanıklığıyla mevcut durumun, sorunların ve muhtemel senaryoların daha iyi anlaşılabilmesi istikametindeki kabul nedeniyle tercih edilmiştir. Bu kapsamda, öncelikle Projenin ana yararlanıcısı ve koordinatörü Kamu Görevlileri Etik Kurulu tarafından belirlenen aşağıdaki sivil toplum kuruluşlarından (STK'lar) kişilerle görüşmeler yapılmıştır:

- Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV)
- World Association for Medical Law
- Yerel Katılımı Destekleme Derneği
- Sayıştay Denetçileri Derneği (SAYDER)
- Uluslararası Şeffaflık Derneği

STK'larla randevular Proje ekibi tarafından ayarlanmış, mülakatların ikisi Ankara'da, ikisi İstanbul'da yüz yüze görüşme şeklinde, bir görüşme ise o dönemde yurtdışında bulunan bir STK temsilcisiyle Skype üzerinden gerçekleştirilmiştir. Üç katılımcının iştirakiyle gerçekleştirilen bir mülakat dışarıda bırakılacak olursa, mülakatlarda görüşülen tarafların temsili kurum başına bir kişiyle sınırlı olmuştur. Anlaşılan odur ki görüşme yapılan STK'lardan yalnızca bir temsilci ilk toplantılara katılmamıştır; kalan dört kuruluşun tamamında mülakat veren temsilciler toplantılara katılmışlardır.

Diğer yandan, iş tanımında yer verilmemiş olmasına karşın; kamu kurumlarının Etik Platformun başlangıcından itibaren işin içinde olmaları ve katılım sağlamaları hasebiyle, karşılaştırmalı ve kapsamlı bir değerlendirmeye katkı yapabileceği düşüncesiyle, talebimiz üzerine Etik Platform üyesi STK'ların yanı sıra, Platform üyesi beş farklı kamu kurumuyla görüşme organize edilmiştir. Bu çerçevede aşağıdaki kuruluşlardan temsilcilerle (dört kurumda birer, bir kurumda iki temsilciyle) yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir:

- İçişleri Bakanlığı, Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
- Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
- Milli Eğitim Bakanlığı
- Diyanet İşleri Başkanlığı
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü

Son olarak, bir kez daha İş Tanımının bir adım ötesine gidilmiş ve Etik Platform hakkında Kamu Görevlileri Etik Kurulu eski başkanı ile de yüz yüze bir görüşme yapılmıştır.

Tüm görüşmelerde yarı-yapılandırılmış mülakat tekniği kullanılmıştır. Etik Platform ile ilgili mevcut çalışmalar ve tartışmalardan hareketle hazırlanan mülakat protokolü aşağıdaki 11 soruyu içermiş olmakla

beraber, tüm soruların katılımcıların hepsine yöneltilmesi yerine, görüşülenlerin ilgi ve bilgilerine göre soru sayısı ve sıralamasında değişiklikler yapmaya imkân veren esnek bir yöntem tercih edilmiştir:

- Etik Platform ile ilgili üyelik/katılım süreciniz ne zaman ve nasıl başladı, nasıl gelişti? (Talep/Davet kimden geldi? Üyelik/Katılım sürecinizde iç ve dış danışma ve karar mekanizmaları nasıl işletildi?)
- Etik Platformun kuruluş ve işleyişine dair başlangıçtaki öngörüleriniz ve beklentileriniz nelerdi? (Amacı, kapsamı, üyeleri, gündem ve etki yaratma potansiyeli hususunda ilk izlenimleriniz/ beklentileriniz nelerdi?)
- Etik Platformun çalışma ve işleyiş süreçleri hakkında neler söyleyebilirsiniz? (Gündemin belirlenmesi ve duyurulması, toplantıların ve tartışmaların yönetilmesi, alınan kararların izlenmesi vs. süreçler açısından Etik Platform nasıl bir modele/meکانizmaya sahipti? Bunlar sizce yeterli miydi?)
- Etik Platform hangi hususlarda tartışmalar yürüttü? Ne tür kararlar alındı? Tartışma ve karar süreçlerinde üyeler arasında ciddi görüş ayrılıkları yaşandı mı? (Örneğin, STK'lar ile kamu kurumlarından gelen temsilciler arasında önceliklerin belirlenmesi, çözüm önerileri üretilmesi gibi hususlarda kayda değer farklılıklar var mıydı? Bunlar işleyişe ve kararlara ne ölçüde ve nasıl yansdı?)
- Başbakanlık Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun Etik Platformun kurulması ve işletilmesindeki rolü ve etkisi hakkında neler söylemek istersiniz? Kurul'un bu alandaki rolü ve işlevi nasıl geliştirilebilir?

- Etik Platformun faaliyetlerinin duyurulması hususundaki durumunu/performansını nasıl değerlendiriyorsunuz? Örneğin, Etik Platformun aktif bir web sayfası oldu mu? Ya da faaliyetlerini Etik Kurulu web sayfasından paylaştı mı? Sosyal medya araçlarını etkin kullanıyor mu?
- Etik Platformun daha etkili bir biçimde (yeniden) kurgulanmasını ve faaliyet göstermesini sağlamak için sizce neler yapılmalıdır? Bu konuda nasıl bir katılım ve katkı sunabilirsiniz?
- Etik Platform üyesi olarak Türkiye’de etik davranışların gelişmesi için iyi uygulama örnekleri paylaşma, etiği teşvik etme, etik eğitimlerini destekleme gibi çalışmalar yürütüyor musunuz? Platform üyeleriyle ya da başka kesim ve kuruluşlarla etik ve yolsuzlukla mücadele konularında bilgi, deneyim ve uygulamaları paylaştığınız ortamlar oluyor mu?
- Sizce Türkiye’de etik politikaların ve uygulamaların gelişmesinde etkili olabilecek alanlar/sektörler nelerdir? Kurumsal ve toplumsal bazda öncelikli politikalar ve uygulamalar hususunda önerileriniz nelerdir?
- Etik komisyonların işleyişi nasıl? Kurumunuzdaki etik sorunlara müdahale edebiliyor mu? Üst yönetimden bu konuda destek alınıyor mu?
- Kurumunuzda etik ihlal iddiaları, soruşturma sonuçları ile iyi etik davranışları teşvik eden örneklerle ilişkin veri ve istatistikler toplanıyor mu?

Mülakat soruları, görüşme öncesinde ilgililere gönderilerek bilgi sahibi olmaları sağlanmıştır. Ayrıca mülakat sonunda görüşülenlere mevcut sorular dışında eklemek istedikleri başkaca bir husus olup olmadığı da sorulmuştur. Mülakatlar esnasında konuşmaların ses kayıtlarının izinli

ve özenli bir tarzda alınmasına çaba sarf edilmiştir. STK temsilcilerinin tamamı ses kaydı alınmasına izin verirken, kamu kurumlarından üçü ses kaydı alınmasına izin vermiş, iki kurumda görüşme esnasında tutulan ve akabinde gözden geçirilen notlarla yetinilmiştir. Mevcut ses kayıtları daha sonra deşifre edilmiş, Etik Platformun çalışma yöntemi, tartışmaları, kararları ve etkisi gibi, bu Rapor kapsamında ele alınan farklı hususlarda değişen derecelerde girdi olarak değerlendirilmiştir.

1.2. Etik Platform: Gerekçe

Raporun başlangıcında ısrarla vurgulanan 'bütüncül yaklaşım' ihtiyacının, Etik Platform benzeri yapıların ortaya çıkmasına açık bir biçimde yansıdığı söylenebilir. Öncelikle, etik davranış ihtiyacı ve etik dışı davranışların önlenmesi talebi, farklı kesimlerin dile getirebileceği, gündeme taşıyabileceği bir nitelik arz etmektedir. Ayrıca, etik sorunların ortaya çıkışında farklı aktörlerin ve faktörlerin katkısı hesaba katıldığında, kişisel sorumlulukların ötesine geçerek, değişik kesimlerin ve kurumların mevcut meseleleri daha müşkül hale getiren politikalarının ve eylemlerinin titizlikle incelenmesi de ciddi bir ihtiyaç olarak öne çıkacaktır. Daha da önemlisi, bir ülkede etik sorunların çözüme kavuşturulması, çok-boyutlu toplumsal yaklaşımlar geliştirilmesine ve farklı kesimlerin katkı verdiği çok-aktörlü uygulamalara gereksinim duymaktadır. Ezcümle, etik mevzuundaki toplumsal mesainin ve enerjinin odaklanmasına imkân veren, yönetim anlayışını yansıtan girişimlerin tetiklediği (ve teşkilatlandığı) yerlerdir etik forumlar/platformlar. Adı (komisyon, konsey, kurul vb.) ne konulursa konulsun, bu tür oluşumların katılım ve kapsayıcılık açısından maksimum katkıyı ve etkiyi sağlayacak bir yaklaşımla kurgulanması ve kullanılması esas olmalıdır. Eklenmelidir ki, bu kabil mekanizmaların etraflıca tasarlanıp, etkili bir işleyişe kavuşturulması; zaman, mekân ve imkân gibi farklı öğelerin biçimlendirdiği bir mahiyet arz etmektedir.

Bu meyanda, Kamu Görevlileri Etik Kurulu Başkanlığı'yla ilişkilendirilerek "*Türkiye'de Kamu Sektöründe Etiğin Güçlendirilmesi Projesi (TYEC 2)*" kapsamında kurulması öngörülen ve bilahare oluşturulan Etik Platform Türkiye açısından önemli bir ilk adım olarak telakki edilmelidir. Ancak, hemen eklenmelidir ki, Türkiye'de bu alanda kurulan yegâne yapı Etik Platform değildir. Adı birebir aynı olmamakla birlikte, geçmişte farklı sektörlerden temsilcileri etik değerlere ve sorunlara dair arayışlar kapsamında bir araya getiren kimi oluşumlara rastlamak mümkündür. Günümüze gelindiğinde ise, örneğin, Etik ve İtibar Derneği (TEİD) bünyesindeki Etik ve Uyum Platformu bir süredir (öncelikle) özel sektörde etik ilke ve davranışların yerleştirilmesi ve geliştirilmesi alanında faaliyetlerde bulunmakta, yönetici ve çalışanlara rehberlik etmeyi hedeflemektedir.

Vurgulamak gerekirse, platform türü yapıların, farklı boyutlarda bütüncül bir yaklaşıma imkan vermek yanında, resmi kurumsal yapılanmalara kıyasla daha esnek ve enformel (ve giderek daha etkili) bir tartışma ve paylaşım ortamı sunması da beklenmektedir. Ayrıca, bu kabil organize çabaların, yatay bağlar geliştirmeyi esas alarak, dinamik ve dengeli bir katılım modeliyle, geniş ve gelişime açık bir misyon ve hedef tanımlamasıyla yola koyulması öngörülmektedir. Belki daha da önemlisi, (TYEC-2 kapsamında hazırlanan Teknik Rapor'da da dile getirilen) Etik Platform tarzı işbirliği tasavvurlarının kaynak paylaşımı; bilgi ve tecrübe değişimi; mükerrerliğin engellenmesi ve koordinasyonun geliştirilmesi; farklı kesimlerde ve kurumlarda yapılan çalışmaların daha yaygın ve etkin şekilde duyurulması; ve etik ilkeleri ve değerleri konu edinen toplumsal diyalog kanallarının genişletilmesi...gibi amaçları ve yararları olmalıdır. Ne var ki, Üçüncü Bölümde daha ayrıntılı olarak değinileceği gibi, literatür ve tecrübenin ortak dili, her bağlamda ve koşulda geçerlilik iddiası taşıyan tek-tip bir modelin ziyadesiyle zorlama olacağına işaret etmektedir. Maharet, etik

ilkeler ve değerler alanındaki ihtiyaç, irade ve imkânı doğru ve dengeli şekilde sentezleyebilecek örgütlenme ve işleyişi gerçekleştirmededir.

1.3. Etik Platform: Kuruluş

Dünyada ve Avrupa'da kamu hizmetlerinin teşkilatlanması ve sunumunda etik ilkeleri ve değerleri esas alan davranışların yaygınlaştırılması ve yerleştirilmesine dönük çalışmalar yeni yaklaşım ve yöntemlerle sürdürülmektedir. Bu çerçevede, Türkiye'de; yasal düzenlemelerin gözden geçirilmesi, Başbakanlık Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun ve kamu kurumlarındaki etik komisyonların kapasitesinin güçlendirilmesi amacıyla projeler yapılması ve nihayet yönetim anlayışı çerçevesinde Etik Platform kurulması gibi girişimlere tanıklık edilmiştir.

İncelemenin odağındaki Etik Platform; Başbakanlık Kamu Görevlileri Etik Kurulu tarafından yürütülen projelerden olan TYEC 2 Projesi çerçevesinde Dr. Garry Hickey tarafından hazırlanan 2013 tarihli Teknik Rapor (bundan böyle *Teknik Rapor* veya *Hickey Raporu* olarak anılacaktır) kapsamında yeni bir işbirliği ve tartışma forumu olarak öngörülmüştür. Etik Platform için TYEC 2 esnasında iki aşamalı bir kuruluş tasarlanmış, ilk aşamada daha açık ve kısa erimli bazı amaçların başarılmasının ardından, ikinci aşamada faaliyetlerin kapsamının genişletilmesi ve üye sayısının artırılması hedeflenmiştir.

1.4. Etik Platform: İşlevler

Hickey Raporu; Etik Platformun ilk aşamada Türkiye'de etik stratejilerin geliştirilmesi, yönlendirilmesi, koordinasyonu ve izlenmesine yardımcı olmak suretiyle, etiğin kamu örgütlerinin gündeminde kalmasına ve etik iklimin iyileşmesine katkı yapmasını öngörmüştür. Bu sayede, Etik Platform üyesi kamu kuruluşlarının belli kriterleri ve standartları tutturmaları da temin edilmiş olacaktır. İlaveten, Etik Platform TYEC 2

kapsamında anılan istikamette gerçekleştirilen çalışmaların tanıtımının yapılmasına da vesile olacaktır.

Başka bir deyişle, Teknik Rapor; Etik Platformu etikle ilgili uygulayıcılar/uzmanlar topluluğunu bir araya getiren, aynı zamanda bireyler ve kurumlar nezdinde etik farkındalığı artırıcı bir rol de üstlenen kilit bir mekanizma olarak kabul etmektedir. Politika yapıcılara, uygulayıcılara ve paydaşlara uzmanlık bilgisi sunma görevi yüklenen Etik Platform ile etik alanında işbirliğinin geliştirilmesi ve iyi uygulamaların teşvik edilmesi de amaçlanmaktadır.

Teknik Rapora göre; Etik Platform (bilhassa ikinci aşamada) ilgili paydaşları şu amaçlar çerçevesinde bir araya getirecektir:

- Kurumlar bünyesinde etikle ilgili bilgi ve iyi uygulama örneklerini paylaşmak ve arttırmak,
- Örgüt-içi ve örgütler-arası zeminlerde etiği teşvik etmek,
- Kamuoyunda etiğin önemine dair farkındalık yaratmak,
- Etikle ilgili projelerin ve araştırmaların geliştirilmesi konusunda bir forum olarak işlev görmek,
- Etik komisyonlarını desteklemek,
- Eğitimciler için destekleyici bir araç işlevi görmek,
- Etik politikaları konusunda uzman bilgisi ve görüşü sağlamak.

1.5. Etik Platform: Hedef Faaliyetler/Çıktılar

Hickey Raporu Etik Platform tarafından ortaya konulması gereken kombine eylemler ve çıktılar hususunda şu hususları sıralamaktadır:

- Platform Protokolünün-Niyet Beyanının (MoU) geliştirilmesi
- Bilgi alış-verişi seminerleri

- Yuvarlak masa tartışmaları
- Yıllık konferans
- Etkin uygulamalara ödül verilmesi
- Web sitesi
- Portal
- Sosyal Medya
- Podcast
- Kamu Spotu

1.6. Etik Platform: Üyeler

Daha önce belirtildiği gibi, Hickey Raporu ilk aşamada Etik Platform üyeliğinin kamu kurumlarıyla sınırlı tutulmasını öngörmüş ve şu kurumlara katılım çağrısı yapılmasını tavsiye etmiştir:

- Maliye Bakanlığı
- Milli Eğitim Bakanlığı
- Sağlık Bakanlığı
- Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
- İçişleri Bakanlığı (Emniyet Genel Müdürlüğü)
- İçişleri Bakanlığı (Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü)
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü)
- Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü

- Kamu İhale Kurumu

Buna göre, yukarıdaki listeye daha sonraki bir aşamada dâhil edildiği anlaşılan Diyanet İşleri Başkanlığı ile birlikte Etik Platforma halen toplamda on bir kamu kurumu üyedir.

Öte yandan, Hickey Raporu'nda geliştirilen kademeli yaklaşım doğrultusunda, ikinci aşamada Etik Platform üyeliği için STK'lar, işadamları dernekleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, bazı özel şirketler, üniversite araştırma merkezleri ve yaklaşık beş akademisyenden oluşacak bir gruba katılım çağrısı yapılması tavsiye edilmiştir. Neticeten, kamu kurumlarının yanı sıra, Etik Platform üyesi kuruluşların listesi aşağıdaki şekilde oluşmuştur:

- Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı
- World Association for Medical Law
- Yerel Katılımı Destekleme Derneği
- Sayıştay Denetçileri Derneği (SAYDER)
- Uluslararası Şeffaflık Örgütü
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)
- Türkiye İnsan Yönetimi Derneği (PER YÖN)
- Memur Sendikaları Konfederasyonu (Memur Sen)
- Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu (USAK)
- Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu (Hak-İş)
- Toplumsal Etik Derneği
- Eğitimciler Birliği Sendikası (Eğitim Bir-Sen)

- Türkiye Sanayici ve İş Adamları Derneği (TÜSİAD)
- Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB)
- Türkiye Katılım Bankaları Birliği
- Türkiye Genç İş Adamları Derneği (TÜGİAD)
- Müstakil Sanayici ve İş Adamları Derneği (MÜSİAD)
- Türkiye Barolar Birliği
- Ankara Sanayi Odası (ASO)
- Türkiye İktisadi Girişim ve İş Ahlakı Derneği (İGİAD)
- Ankara Ticaret Odası (ATO)
- Etik ve İtibar Derneği (TEİD)
- İnsan Hakları Ortak Platformu
- Etik Derneği
- Sivil Toplum Geliştirme Merkezi
- Yaşamak Vakfı
- Kamu Harcamaları İzleme Platformu
- İnsan Eğitimi Kültür ve Dayanışma Derneği
- ODTÜ Uygulamalı Etik Araştırma Merkezi

2. Değerlendirme: Süreçler ve Sorunlar

Çalışmanın girişinde değinildiği gibi, İş Tanımı gereği, Raporun bu bölümünde Etik Platformun etkililiğinin değerlendirilmesi öngörülmektedir. Belli ölçüde özgün ve gevşek tarzda örgütlenmiş bir işbirliği aracı ve süreci olarak Etik Platform özelinde yürütülecek bir etkililik incelemesinde hangi kriterlerin ya da modellerin esas alınması lazım geldiği esaslı ve etraflı bir akademik-profesyonel tartışmayı gerektiren çetrefilli bir husustur. Örneğin, şayet yürütülen literatür taraması, uluslararası alanda Etik Platform benzeri yapılara dair karşılaştırmaya imkan verecek zengin bir tecrübe ve araştırma birikimini işaret etseydi, o vakit karşılaştırmalı bir analizin yanı sıra, yaygın olarak kullanılan değerlendirme ölçekleri ve ölçütleri adapte/revize edilerek bu inceleme kapsamında kullanılabilirdi. Burada sözü edilene benzer bir değerlendirmenin mümkün olamayacağı açıktır.

Öte yandan, konusu ve konumu itibariyle nevi şahsına münhasır yapısı nedeniyle, Etik Platformun Türkiye'deki farklı türden işbirliği ve eşgüdüm mekanizmalarıyla karşılaştırılabilmesine çok elverişli bir durum sergilememektedir (Örneğin, kalkınma planları hazırlık süreçlerinde kurulan özel ihtisas komisyonları; özel sektör kuruluşlarının ortak çıkarlarını belirlemek, duyurmak ve savunmak için oluşturdukları—makine tanıtım grubu gibi—tanıtım grupları, yalnızca belli temalar etrafında uzlaşma/uzmanlaşma arayışındaki STK'ları bir araya getiren—kadın platformu gibi—geçici birliktelikler). Ayrıca, daha önce de değinildiği gibi, etik alanında ortaya konulan herhangi bir proje ya da programın fizibilitesi ve/veya performansı, içinde yer alınan toplumsal-kurumsal ortamdan tamamıyla bağımsız olarak değerlendirilemez ki, söz konusu bağlama dair esaslı ve eleştirel bir inceleme bu çalışmanın sınırlarını zorlamak anlamına gelecektir. Son olarak, 'etkililik' kavramının farklı sektörlerde ve kurumlarda çok değişik ve dinamik bir anlama bürünebildiği, ilaveten kısa, orta ve uzun vadede farklılaşabilen beklentileri ve ölçütleri çağrıştırdığı muhakkaktır.

Dolayısıyla, burada izlenen yol, çalışmanın genelinde benimsenen üç-ayaklı yaklaşımın (literatür taraması, kurumsal inceleme ve mülakatlar) profesyonel gözlem ve kanaatlerle harmanlaması suretiyle, değerlendirme ve önerilerin ortaya konulmasından ibarettir. Bunu yaparken yararlanılan, değerlendirmelerde bir tür karşılaştırma imkânı veren ana metin ise Hickey Raporu'dur. Başka bir deyişle, Etik Platform, bizatihi kuruluşuna yön veren, yapılanma süreçlerine dair tasavvur ve tavsiyeler içeren Teknik Rapor esas alınarak değerlendirilecektir. Çünkü yaygın olarak kullanılan bir tanıma göre *etkililik 'önceden belirlenen amaçların / hedeflerin gerçekleştirilme / başarıma derecesidir.'* Bunun yanında, kamu kurumlarıyla işbirliği anlaşmasını kayıtlayan Protokol ve STK'larla imzalanan Niyet Beyanı metnine, beklentilerin anlaşılması ve gerçekleştirmelerle karşılaştırılması açısından zaman zaman gönderme yapılacaktır.

2.1. Girişim, Gerekçeleştirme ve Kuruluş

TYEC 2 kapsamında hazırlanan Hickey Raporu ile kuruluş süreci şekillenen Etik Platform, yönetim anlayışı çerçevesinde işlerlik kazandırılmaya çalışılan bir işbirliği ve tartışma forumu olarak tasarlanmıştır. Böyle bir yapıya duyulan ihtiyacın nasıl analiz edildiğine dair kesin bir bilgiye sahip olunmamakla birlikte, Türkiye'de etik stratejilerin geliştirilmesi, yönlendirilmesi, koordinasyonu ve izlenmesinde Kamu Görevlileri Etik Kurulu Başkanlığı'na yardımcı olması beklentisinin ve görev kapsamı ile katılımcı sayısının kademeli olarak büyüme öngörüsünün esas itibarıyla isabetli olduğu düşünülmektedir.

Ancak, mevcut veriler çerçevesinde, Kamu Görevlileri Etik Kurulu ve TYEC 2 uzmanlarından oluşturduğu anlaşılabilir müteşebbis heyetin kuruluş aşamasında Etik Platform ile ilgili olarak etkili bir gerekçeleştirme, tanıtım ve farkındalık stratejisi izleyip-izlemediğini kesin bir dille söyleyebilmek güç gözükmektedir. Örneğin, 26 Mart 2012 tarihinde

Etik Platformun kuruluşuna ilişkin hazırlık amaçlı ilk toplantı, Etik Platform taslak çerçevesinin öngördüğü muhteva ve modelin tanıtımı, tartışılması ve revize edilmesi hususunda ne tür bir etki ve katkı sağlamıştır? Bu durum en azından bu satırların yazarları için belirsizliğini korumaktadır. Diğer taraftan, kuruluş sürecine ilişkin adımların başlangıçta öngörülen doğrultuda kademeli, kontrollü ve kayıtlı bir surette hayata geçirildiği belirtilmelidir. Tabir caizse, yeni bir işbirliği ve tartışma platformu tasarlanmış, sorunsuz kurulum için bir yazılım geliştirilmiş ve mekanizma tasarlanan bir biçimde yazılıma (ve dahi takvime) uygun olarak ustalıkla yörüngeye yerleştirilmiştir.

2.2. Üyelik Süreçleri ve Üyeler

Etik Platform organizatörleri önceki sayfalarda listesi sunulan 11 kamu kurumu ile 29 sivil toplum temsilcisini üyeliğe davet/kabul etmiştir. Çok-sektörlü ve çok-aktörlü bir tartışma ve işbirliği forumu olarak tasarlandığı düşünüldüğünde, esas itibariyle temsil kabiliyeti yüksek bir yapılanma gerçekleştirildiği söylenebilir. Ancak, Teknik Rapor'da öngörülen Yükseköğretim Kurulu ve akademisyenler Etik Platforma davet edilmemişlerdir. Ayrıca, memur ve işçi sendikalarının üyelikleri hususunda farklı ideolojik-siyasi eğilimlerin daha dengeli-şümüllü biçimde temsilinin sağlanabileceği hususu burada not edilmelidir (Örneğin, Hak-İş ve Memur-Sen'in üye olduğu bir foruma, Türk-Kamu-Sen ve DİSK gibi örgütlerin davet edilip-edilmedikleri sorusu akla gelebilmektedir).

Görüşmelerde bazı katılımcılar, Kamu Görevlileri Etik Kurulu tarafından yapılan üye tercihlerinin isabetli olduğunu belirtmekle birlikte Kamu İç Denetçileri Derneği (KİDDER) gibi kuruluşların da üyeler arasında olmasını beklediklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca, kamu kesimindeki denetim elemanlarının çatı örgütü niteliğindeki Devlet Denetim Elemanları Derneği (DENETDE)'nin de üyeler arasında bulunmasında fayda mülhaza edilmektedir. Etikle yakından ilgili birçok etkinlik

gerçekleştiren iç denetçilerin ve denetim elemanlarının kurdukları ve sahiplendikleri bu iki dernek, Etik Platform çalışmalarına katkı ve katılım sağlama potansiyeli yüksek kuruluşlara birer örnektirler.

Diğer yandan, 40 üyeli bir yapının işlevsel olup olmayacağı sorusu gündeme gelmektedir. Bu kadar üyeye sahip bir platformun toplanması, tartışması ve karara varmasının pek de kolay olmayacağı söylenebilir. Nitekim bazı katılımcıların görüşleri bu yöndedir. Yapılan görüşmelerde, Etik Platform toplantılarının genellikle kaç üyenin katılımıyla yapıldığı sorulmuştur. Mülakat yapılan kişilerin pek çoğu 10-15 üye arasında bir katılım olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte 26 Mayıs 2015 toplantısına 15 üye kuruluşu temsilen 24 kişinin katıldığı haziran cetvelinden anlaşılmaktadır. Oysa kimi üyelerin hafızalarında toplantıya katılan üye sayısının 10-15 kişiyle sınırlı olduğu şeklinde bir algı-bilgi mevcuttur.

Etik Platforma katılımın gönüllülük esasıyla olması, üyelerin sunacağı katkının değeri açısından önem taşımaktadır. Mülakatlardan elde edilen verilere göre görüşülen sivil toplum temsilcilerinin tamamı gönüllülük esasıyla Etik Platform üyesi olmuşlardır. Kendilerine davet yapıldığını ve bu daveti kabul ettiklerini belirtmişlerdir. Mülakat yapılan sivil toplum kuruluşlarından sadece biri, Etik Platform yapılanmasını medyadan gördüklerini ve bu yapının içinde olmak için kendilerinin başvurduğunu ifade etmiştir.

Bir sivil toplum kuruluşu temsilcisi "*biz Etik Platformu son derece değerli bir girişim olarak gördük. Türkiye'nin elindeki potansiyelin farkına vardığını hissettiğimiz bir yapıdır. Yine farklı açılardan etik, yozlaşma, şeffaflık, yolsuzluk gibi alanlarda bir şeyler üretmeye çalışan çok farklı kurum ve kuruluşların tanıma ve işbirliği yapma fırsatı olarak algıladık. Dolayısıyla Etik Platform toplantılarına katılım sağlamayı bir görev kabul ettik*" ifadesiyle gönüllü katılımlarının gerekçesini açıklamaktadır.

Etik Platform üyelerinin özelliğine ilişkin sorulan soruya alınan cevaplarda dikkat çeken husus, bazı üyelerin diğer üyeler hakkında hayli olumlu görüşe sahip olmalarıdır. Görüşmelerde *“toplantıya davet edilen ve katılan üyelerin etik, şeffaflık, yolsuzluk gibi alanlarda çalışmaları olan veya en azından bu alanlarda çaba gösteren kuruluşlar olduğu”* ifade edilmiştir. Bu kanaatin görüşme yapılan üyelerin neredeyse tamamının ortak fikri olduğu belirtilebilir.

Etik Platform üyesi kamu kurumlarının her biriyle Avrupa Konseyi ve Kamu Görevlileri Etik Kurulu arasında Türkiye’de Kamu Sektöründe Etik Kültürün Geliştirilmesi Amaçlı Protokol imzalanmıştır. Amacı, “etik ilkeler ve yolsuzluk konularında kurumlarda farkındalık oluşmasını sağlamak, Etik Komisyonlarını güçlendirmek ve etik eğitimlerin gerçekleşmesine destek vermek.” olarak özetlenen Protokolde “imzası bulunan kamu kurumları, Türkiye’de kamu sektöründe etik farkındalığın gelişmesini desteklemek amacıyla bir Etik Platform oluşturulmasını gönüllü olarak kabul etmiştir.” ifadelerine yer verilmektedir. Protokole göre, üye kamu kurumları, Etik Kurulu ve Avrupa Konseyi’nin destek ve rehberliğiyle şu maddelerde görüş birliğine varmıştır:

- Aşağıdaki konularda iyileştirme içeren etik eğitimi stratejisi ve buna bağlı olarak bir program oluşturulması: a. Etik Kurulu’ndan etik eğitimi almış olan eğitici sayısının artırılması; b. Etik eğitimi almış olan personel sayısının artırılması; c. Etik alanında eğitim almış olan yönetici sayısının artırılması; d. Etik konusunda farkındalık eğitimlerinin verilmesi; e. Eğitim sürecinde e-öğrenme yöntemlerinin kullanılması;
- Eğitimlerde mümkün olduğunca Kamu Görevlileri Etik Kurulu tarafından yetiştirilip sertifikalandırılmış Etik Eğiticilerinden yararlanılması ve Etik Kurul tarafından geliştirilen eğitim modüllerinin kullanılması;

- Etik Kurulu tarafından etik eğitici sertifikası almış olan eğitimcilerin gerek duyulduğunda diğer kamu kurumları ile paylaşılması;
- İşe yeni başlayan tüm yeni personelin etik ilkeler ile Etik Komisyonları ve Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun görevleri hakkında bilgilendirilmesi;
- Etik Komisyonundan en az bir üyenin Etik Kurulu'ndan etik eğitimi almış olması;
- Etik Komisyonundan en az bir üyenin Disiplin Kurulu üyesi olması;
- Etik Komisyonları ve Disiplin Kurullarının kendi görevlerine yönelik usul ve esaslarının belirlenmesi;
- Etik Komisyonlarına; yılsonunda kurumun eğitim, ihlal iddiaları, soruşturma sonuçları ile iyi etik davranışları teşvik eden örneklerle ilişkin veri ve istatistiklerin toplanması konularında ve bunları izlemeye yönelik bir planın oluşturulması ve uygulanmasında destek olunması;
- Sekizinci maddede belirtilmiş çıktıların kurum idaresi ve Kamu Görevlileri Etik Kurulu ile paylaşılması ve söz konusu çıktılara kurumun yıllık raporlarında yer verilmesi;
- Kurum web sitelerinde, a. Etik ilkeler; b. Kurumun etik uygulamalarına ilişkin izleme faaliyetleri; c. Etik Komisyonu üyeleri; d. Kurumun etik eğitimcilerinin isim ve iletişim bilgilerinin güncelleştirilerek yayımlanması;
- "Etik Haftası" boyunca etikle ilgili farkındalık yaratmayı amaçlayan etkinliklerin düzenlenmesinin sağlanması;
- Etik davranış örneklerinin teşvik edilmesi.

Diğer yandan, kamu kurumları dışındaki Etik Platform üyelerinin Türkiye’de Etik Kültürün Güçlendirilmesinde STK ve Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları ile Kamu Sektörünün İşbirliği Niyet Beyanı imzaladığı anlaşılmaktadır. Amacı “*etik ilkelerin desteklenmesinde ve yolsuzlukla mücadelede Sivil Toplum Kuruluşları (STK) ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının desteğini alarak, toplumda etik ortamın güçlendirilmesine katkıda bulunmak.*” olarak ifade edilen Niyet Beyanının imzacıları “*Türkiye’de etik farkındalığın gelişmesini desteklemek amacıyla Etik Platformunun oluşturulmasını gönüllü olarak kabul etmiştir.*”

Niyet Beyanında imzası bulunanlar Kamu Görevlileri Etik Kurulu’nun destek ve rehberliğini kabul ederek şu maddelerde görüş birliğine varmıştır:

- Etik ve yolsuzlukla mücadele konularındaki bilgi, deneyim ve uygulamalarını paylaşmak;
- Söz konusu uygulamaların paylaşılması sonucunda çeşitli araç ve yöntemlerin geliştirmesine, bunlarla ilgili politikaların oluşturulmasına katkı sağlamak;
- Toplumun her kesiminde etik ilkelerin yaygınlaştırılması için farkındalık çalışmaları ve kampanyaları yürütmek;
- Mayıs ayında kutlanan Etik Haftası’nda yapılan etkinliklere katkı sağlamak ve katılmak;
- Etik Platformun toplantı ve diğer faaliyetleri ile Platformun internet sitesine katılım ve katkı sağlamak.

Etik Platform üyelik sürecinde kullanılan Protokolün (belki Teknik Raporun öngörülerini de aşan bir tarzda) hayli kapsamlı ve ayrıntılı hükümler taşıdığı, buna karşın Niyet Beyanının daha yalın ve yönetilebilir beklentiler içerdiği söylenebilir. Bu durum, Kamu

Görevlileri Etik Kurulu'nun asli misyon ve yönelimi gereği, sivil toplum unsurlarına nazaran kamu kuruluşlarının etik konulardaki ihtiyaçlarına ve isteklerine ilişkin öngörü ve beklentilerinin daha yüksek olduğu şeklinde yorumlanabileceği gibi, ilk olarak Protokolün hazırlandığı ve dolayısıyla başlangıçta işbirliğine dair daha iddialı bir metnin öngörüldüğü, Niyet Beyanının ise Protokol tecrübesi ışığında kısa tutulmuş olabileceği şeklinde bir okumaya da tabi tutulabilir. Öte yandan, Protokolün ilgili kamu kurumlarının tümüyle belli bir zaman diliminde atılacak imzaları takiben belli bir tarihte (30.09.2013 tarihinde) yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmışken, Niyet Beyanında böyle bir kesinlik bulunduğu izlenimi edinmek güçtür. Her halükarda, Etik Platform üyeliğine ilişkin ortak amaçların ve karşılıklı beklentilerin kayıt ve imza altına alınması sürecinin etkili bir uygulama olduğu burada önemle not edilmelidir.

2.3. İşleyiş ve İşlevsellik

Yapılan görüşmeler, literatür ve belge taraması ile kurumsal inceleme süreçleriyle ulaşılan en önemli kanaat, Etik Platformun başlangıçta öngörülen amaçları ve görevleri etkili bir biçimde gerçekleştirdiğine dair kuvvetli işaretlerin ve donelerin ortada bulunmadığıdır. Her ne kadar, kademeli ve kayıtlı bir kuruluş süreci gerçekleştirilmişse de, Teknik Raporda gerek paydaşların ortak amaçları, gerekse hedeflenen çıktılar bahsinde sıralanan hususların pek çoğunda olumlu ve anlamlı ilerlemeler kaydedildiğini iddia etmek bir hayli güç, hatta imkânsızdır. İlgili tüm tarafların bu durumun sebepleri ve sonuçlarına dair esaslı ve etraflı bir düşünme-danışma sürecine ilişkin seçenekleri açık yüreklilikle ve gecikmeksizin gündeme getirmesi yararlı olacaktır.

Öte yandan, yukarıdaki genel tespitin/kanaatin ötesine geçerek, öngörülen hedeflerin ve çıktılarının realize edilmesine ilişkin etkililik tartışmasına, farklı ögelerin mevcut durumuna dair gözlem ve bulguları

biraz daha yakından ve sırayla inceleyerek devam etmek bu aşamada makul bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

- Etik Platform adına Facebook, Twitter gibi sosyal medya platformlarında herhangi bir hesabı açılmamıştır. Faaliyetlerini sosyal medya aracılığıyla geniş kitlelere ulaştırmaya ilişkin bir girişim söz konusu olmamıştır, gündeme getirilmişse de eyleme dönüşmeden akamete uğramıştır.
- Etik alanında etkin uygulamalara ödül verilmesine yönelik faaliyetlere ilişkin her hangi bir ize rastlanılmamıştır. Bununla birlikte bazı üyelerin bu türden aktivitelerinin olduğu görülmüştür.
- Etik Platform web sitesi aktif hale getirilmemiştir. www.etikplatform.org adlı bir site adresi alınmış ama bu site aktif hale getirilerek kullanıma açılmamıştır. Bununla birlikte Kamu Görevlileri Etik Kurulu web sitesinde Etik Platform toplantılarından bir kısmına dair bilgilere yer verilmektedir.
- Hickey Raporunda ortaya konulan hedefler arasındaki portal, podcast ve kamu spotu alt başlıklarıyla ilgili olarak kayda değer bir gelişme kaydedildiği söylenemez.
- Etik Platformun etik komisyonları ve eğiticiler için bir destek aracı olma rolünü hakkıyla yerine getirdiğine ilişkin ortada bir işaret görülmemiştir. Bununla birlikte bazı kamu kurumları protokol metninde yer alan ifadeler çerçevesinde eğitici eğitimlerine daha fazla yer ayırdıklarını ifade etmişlerdir.
- Etik politikaları konusunda uzman bilgisi ve görüşü sağlamak, Etik Platform için hayati değere sahip bir görev ve amaç niteliğindedir. Etik Platform üyelerinin her birinin politika yapıcılara destek verebilecek kapasitesi ve yeteneği

bulunmaktadır. Ancak bu tür desteklerin sunulabilmesi için politika yapıcılardan ve koordinatör kurumlardan bu yönde talep gelmesi gerekir.

- Eğitim, iyi uygulama örneklerinin teşviki ve paylaşılması, etik ihlaller ile ilgili istatistiki bilgilerin tutulması gibi birçok faaliyet bazı kamu kurumlarınca yerine getirilmeye çalışılmaktadır. Ancak bunların yaygınlaştırılmasına ihtiyaç bulunduğu gözlemlenmektedir.
- Etik projelerinin geliştirilmesi ve etik araştırmalarının yapılması konusunda bir forum olarak işlev görmesi öngörülen Etik Platformun şu ana kadar anılan doğrultuda herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır.
- Yıllık konferans düzenlenmesine ilişkin bir faaliyete rastlanılmamıştır. Ancak her yıl etik haftası programları çerçevesinde Etik Platforma üye kuruluşların etkinlikleri olmaktadır. Ayrıca bazı üye kuruluşların kendi faaliyet takvimi kapsamında yaptıkları çalışmalar bulunmaktadır. Örneğin World Association For Medical Law adlı uluslararası sivil toplum kuruluşunun Ankara temsilciliği Ankara'da Uluslararası Etik Eğitimi Kongresi düzenlemiştir. Aynı şekilde Etik ve İtibar Derneği de düzenli olarak Etik Zirvesi yapmaktadır. Etik Platforma üye diğer kuruluşların da benzeri faaliyetlerini görmek mümkündür. Etik Platform tarafından ya da onun adına konferans veya benzeri bir çalışma gerçekleştirilmemiştir. Ancak üyelerinin sahip olduğu yetenek ve kapasitenin zaman içinde Etik Platforma da yansması beklenmektedir.
- Kamu sektöründeki kurumlar bünyesinde etiği teşvik edici eğitimler başta olmak üzere bir dizi faaliyet yapıldığı görülmektedir. Özellikle etik haftası etkinlikleri farkındalık oluşturmaya yönelik ciddi katkılar vermektedir. Aynı zamanda iyi

uygulama örneklerini teşvik edici faaliyetler de söz konusudur. Örneğin, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, etik alanda önemli mesafe almıştır. Türkiye’de ilk “Etik Strateji Belgesi” bu kurum tarafından hazırlanmıştır.

- Etik Platforma üye kurum ve kuruluşlar bünyesinde etikle ilgili bilgi ve iyi uygulama örneklerini paylaşmak ve arttırmak hususunda görüşme yapılan üyelerin önemli bir kısmının faaliyeti bulunmaktadır.
- Etik Platform, kamuoyunda etiğin önemi üzerine farkındalık yaratmaya dönük girişimlerde bulunmuştur. 25 Mayıs 2015 tarihli toplantısında toplumda etik farkındalığın oluşturulması gündeme alınmıştır. Önerilerde Milli Eğitim Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı’nın bu alanda rol alabileceği belirtilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı’nın ilkokullardan başlayarak etik eğitime başlaması istenirken Diyanet İşleri Başkanlığı’ndan da toplumun bilgilendirilmesinin beklendiği ifade edilmiştir.
- Etik Platform üyesi sivil toplum kuruluşlarının kamuoyunda etik farkındalık oluşturmaya yönelik faaliyetlerinin varlığı da görülmektedir. Örneğin Etik ve İtibar Derneği’nin Etik Akademisi çalışmaları, Uluslararası Şeffaflık Derneği’nin yolsuzlukla ilgili çalışmaları, Sayıştay Denetçileri Derneği’nin “Daha Şeffaf Türkiye” projesi kapsamında Ankara’daki bir ilköğretim okulunda yaptığı etik bilgilendirme faaliyeti ilk akla gelenlerdir.
- Bilgi alışverişi seminerleri, Etik Platformun bir parçası olarak yapılmamıştır. Görüşmelerden elde edilen bilgilere göre, Platform üyesi kurum ve kuruluşların yapmış olduğu bu tür seminerler söz konusudur. Ancak bu faaliyetlerin Etik Platform üyeliği ile doğrudan/yakından bir ilgisi bulunmadığı belirtilmektedir.

- Benzer şekilde Platform üyesi kurum ve kuruluşların birbirlerini destekleyip desteklemediklerine ilişkin sorular da gündeme gelmiştir. Görüşmeye katılan temsilciler, Platformun henüz yeni bir oluşum olduğunu ve üyeler arasında karşılıklı işbirliğinin gelişmesi için biraz daha zamana ihtiyaç olduğunu belirtmişlerdir. Aynı zamanda Platform türü yapının işbirliği ve karşılıklı destekler için uygun bir ortam oluşturduğu da farklı katılımcılar tarafından vurgulanmıştır.
- Ayrıca, Platforma üye sivil toplum kuruluşlarının kendi aralarında da işbirlikleri bulunmaktadır. Başka ortamlarda bir araya gelerek bilgi ve deneyim paylaşımı yaptıkları olmaktadır. Özellikle Uluslararası Şeffaflık Derneği ile TEPAV arasındaki işbirliği bu türdendir. Yine Sayıştay Denetçileri Derneği ile Uluslararası Şeffaflık Derneği'nin işbirliği içinde yürüttüğü "Daha Şeffaf Türkiye" projesinin bir bölümünde kamu yöneticilerine etik eğitimi verilmiştir. Bununla birlikte Etik Platformda bir araya gelmenin üyeler arasındaki işbirliklerine olumlu katkısı olduğu ifade edilmektedir.
- Etik Platformun yapmış olduğu toplantılar, yuvarlak masa toplantısı şeklinde gerçekleşmemiştir. Etik alanında tartışma yapmak, uzman görüşlerinden ve bilgi birikimlerinden yararlanmak amacıyla da benzer bir toplantı yapılmamıştır. Ancak sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin bu yönde güçlü talepleri söz konusudur. Etik Platform'un işlevsel olabilmesi için uzmanlık alanlarına göre, meslek alanlarına göre veya benzeri kriterlere göre çalışma grupları oluşturulması istenmektedir.

Görüşmelerde Etik Platform üyesi sivil toplum kuruluşlarından biri Etik platformun sürekliliği ve etkililiğinin üzerinde durulması gereken başka bir konu olduğunu belirttikten sonra "*Etik Platformu bazı kuruluş temsilcilerinin sadece konuşma yapacağı bir alan olarak görmedikleri*

ve daha somut adımların atılabileceği bir süreç olarak gördükleri için katıldıklarını” ifade etmiştir. Bir başka eleştirel görüş şudur: “Etik Platform, sanki TYEC 2 projesinin gereğinin yerine getirilmesi için usulen kurulmuş gibi bir izlenim doğurmaktadır. Toplantılara ve Platformun çalışmasına zincirleme bir süreç gözüyle bakılmamaktadır. Toplantı sıklığı ve toplantı süresi gibi örnekler bu kanaate ulaşmamızda önemli faktörlerdendir”. Nihayet bir STK temsilcisine göre; “Mevcut haliyle Etik Platform sanki ölüme terk edilmiş gibi.”

2.4. Etik Platform Toplantıları

Teknik Raporda, Etik Platformun yılda iki kez toplanması öngörülmektedir. Kamu kuruluşlarıyla karşılıklı imzalanan Protokol ve sivil toplum kuruluşları ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının üyelik sürecinde imza altına alınan Niyet Beyanı da yılda en az iki kez toplanılacağını bildirmektedir.

Etik Platformun kuruluşuna ilişkin hazırlık amaçlı ilk toplantı 26 Mart 2012 tarihinde yapılmıştır. 9 Eylül 2013 tarihinde kamu kurumlarının katılımıyla çalıştay icra edilmiştir. 28 Şubat 2014 ve 12 Haziran 2014 tarihlerinde İstanbul’da sivil toplum kuruluşlarına yönelik bilgilendirme toplantısı gerçekleştirilmiştir. Bu toplantılara da Etik Platforma üye kamu kurumlarının yanı sıra etik ve yolsuzluk alanında çalışmalar yapan sivil toplum kuruluşları da davet edilmiştir. 2014 yılından itibaren Etik Platform, sivil toplum kuruluşlarının da katılımıyla toplantılarını yapmıştır. En son toplantı 25 Mayıs 2015 tarihinde yapılmıştır. Dolayısıyla Etik Platform toplamda 5 toplantı yapmıştır.

Etik Platform üyesi sivil toplum kuruluşları, yılda en az iki kez toplanmayı ve deneyimlerini, kaydedilen ilerlemeleri ve elde edilen sonuçları bir rapora bağlamak suretiyle paylaşmayı kabul etmiştir. Kamu Görevlileri Etik Kurulu ve Avrupa Konseyi bu süreçte gereken desteği sağlayacaktır. Ancak toplamda gerçekleşen toplantı sayısı (5 toplantı) ve daha önce gönderilmiş davetiyelerde yer alan “... son bir

yılda kaydedilen ilerlemeler ...” ifadesi, toplantıların düzenli olarak yılda iki defa yapılmadığına işaret etmektedir.

2.4.1. Toplantı Daveti

Etik Platformun sekreteryaya hizmetleri Kamu Görevlileri Etik Kurulu tarafından yürütülmektedir. Toplantı öncesinde üyelere resmi yazıyla davetiye gönderilmektedir. Belirtildiği gibi ilk toplantılar tanıtım amaçlı olmuştur. Etik Platform’un yönetim anlayışına uygun sivil toplum kuruluşlarının da katıldığı toplantıları 2014 yılından itibaren başlamıştır.

Toplantılara Etik Platform üyesi kamu kurumlarının etik komisyonlarından iki üye davet edilirken sivil toplum kuruluşlarından birer temsilci davet edilmiştir. Sivil toplum kuruluşlarıyla yapılan görüşmelerde Etik Platform toplantı davetlerine ilişkin bir sorundan söz edilmiştir. Özellikle Ankara dışından katılan üyelerin, ulaşım ve konaklama giderlerini karşılamada güçlük çektikleri ifade edilmiştir. Toplantı davet yazılarında *“toplantıya katılacakların konaklama ve yol masrafları Kurulumuzca karşılanmayacaktır”* notunun yer alması ve masrafların üye kuruluşlarca karşılanması bir sorun olarak görülmektedir. Görüşmelerde bir sivil toplum kuruluşu temsilcisi: *“biz zaten gönüllü bir organizasyonuz. Bizim mali kaynaklarımız yetersiz. Gönüllü olarak içinde yer almak ve destek vermek istediğimiz halde Etik Platform toplantılarına katılacak temsilcinin yol ve konaklama masrafını nasıl karşılayacağımızı dert ediniyoruz”* demiştir.

2.4.2. Toplantıların Gündemi ve Akışı

Toplantı davetiyelerinde gündem genel olarak *“protokol metninde yer alan hususlar çerçevesinde Platform üyesi kurum ve kuruluşlarda son bir yılda kaydedilen ilerlemeler, iyi uygulama örnekleri, gelecekte etik ilke ve değerlerin geliştirilmesine yönelik hangi somut adımlar atılabileceğine dair öneriler ile potansiyel işbirliği imkânları değerlendirilecektir”* şeklinde belirlenmektedir. İlk toplantılar Etik Platform ile protokol ve niyet beyanlarının tanıtımı gündemiyle

gerçekleşirken son toplantılar yukarıda sözü edilen gündemle yapılmıştır. Etik Platform toplantı gündemlerinin giderek amaca uygun bir şekil aldığına da belirtmek gerekir.

Toplantının ve gündemin duyurulması, organizasyonu hususunda önemli bir sorun tespit edilmemiştir. Üyelerin geneli toplantının varlığından haberdar ve toplantı organizasyonundan memnun olduklarını belirtmişlerdir.

Nitekim toplantı organizasyonunu yapan Kamu Görevlileri Etik Kurulu'ndan elde edilen *"İlk toplantıda Platformun kuruluş amacından bahsedilmiştir. İkinci ve üçüncü toplantılarda ise mutabakata varılması istenen Protokol metni (kamu kurumlarıyla) ve Niyet Beyanı (STK'lar ile) tartışılarak uzlaşmaya varıldı. Diğerlerinde ise söz konusu anlaşma metinlerinde yazılan maddelerin kamu kurumları ve STK'lar tarafından ne ölçüde gerçekleştirildiğinden bahsedilmiştir. Spesifik olarak etik veya yolsuzluğu ilgilendiren konular tartışılmamıştır"* şeklindeki bilgi de yukarıdaki tespiti doğrular niteliktedir.

Toplantıların süresi iki saat olarak tasarlanmıştır. Bu sürenin yetersiz olduğu görüşme yapılan sivil toplum kuruluşları tarafından ifade edilmiştir. En az bir tam günün toplantı amacıyla ayrılmasının daha isabetli olacağını gerekirse zaman içinde bu sürenin artırılabilirliğini söylemişlerdir.

Toplantıların akışının ve içeriklerinin öngörülen hedeflerden uzak kaldığı anlaşılmaktadır. Görüşmelerde üyeler genel olarak gündemin yetersizliğinden söz etmişlerdir:

"Etik Platform toplantıları yapılmış olmak için yapılıyor gibi bir izlenim uyandırdı. Genel konuların konuşulmasının ötesinde somut bir plan üzerinden hareket edilmedi. Örneğin ne yapılacağına ilişkin eylem planları gündeme gelmedi. Beklentileri karşılamadığı sürece de toplantılar sadece konuşmakla tamamlanacaktır."

“Toplantılarda gelecekte ne yapılacağına ilişkin somut bir tartışma olduğunu hatırlamıyorum. Ama etik haftası ile ilgili çalışmalarda somut konuşmalar yapıldığını biliyorum. Bizim açımızdan bu tür kutlamalar da ruhsuz oluyor. Çünkü devlet erkânı çağrılıyor, protokol konuşmaları yapılıyor ve kısacası resmi gereklilikler yerine getiriliyor.”

Üyelerin önemli bir kısmı Etik Platform toplantılarının gündemini yetersiz bulmanın yanında ön hazırlıklarının da yeterince yapılmamış olduğunu söylemektedir. Bazı katılımcılar, bu şekilde cereyan eden toplantılardan fayda beklemenin anlamsızlığı üzerinde durmuşlardır.

Benzer şekilde bir başka sivil toplum kuruluşu Etik Platformdan beklentisinin büyük olmadığını belirterek *“platformun içinde karar mekanizması olmaması nedeniyle toplantıların etkisinin zayıf kaldığına inanıyorum. Toplantılarda üyelerin isteksizliği, Etik Platformun etki yaratma potansiyelinin olmadığını gösterdi. Bu da benim başlangıçtaki beklentimle uyuşan bir sonuçtu.”* demiştir.

Öte yandan *“Kamu Görevlileri Etik Kurulu’nun resmi bir kuruluş olması nedeniyle sahip olduğu kısıtlar, sivil toplum kuruluşlarının da isteksiz davranışı Etik Platform’un çalışmasını istenilen düzeye çıkarmamıştır”* sözleriyle Etik Platformun daha bağımsız bir yapı olması gerektiğini belirtenler de vardır. Etik Platformun şu anda çok aktif olmadığını, gündemin tamamen Kamu Görevlileri Etik Kurulu tarafından belirlendiğini öne süren bir katılımcıya göre: *“Sivil toplum örgütlerinin şu anda herhangi bir katkısı yok... Sanki sivil toplum örgütleri orada figüran gibi. Geliyorlar, onları da çağırdık demiş olmak için.”*

Üyelerin son bir yıl içinde yaptıklarını anlatmalarının, toplantıların yörüngesinden çıkmasına neden olduğu da ifade edilen hususlar arasındadır. Bu durumun katılanlarda bezginlik oluşturduğu ve toplantılara katılım arzusunun azalttığı yönünde tespitlere de rastlanmaktadır.

Tartışılan ve kararlaştırılan hususlarla ilgili Etik Platformun takip ve yaptırım gücünün olmaması da kimi üyeler nezdinde rahatsızlık yaratan bir diğer husustur. Üyelerden biri bu durumu *“siyasal etik konularında herkesin hemfikir olduğunu ancak sonuca ulaşamayacağı kanaatiyle boşuna kürek çekmek şeklinde yorumluyoruz. Sonuca ulaşamama endişesi de toplantıları ve tartışmaları kısırlaştırmaktadır”* şeklinde bir örnekle açıklamıştır. Devamla *“hatta siyasal etik konularından çok bürokratik etik konularının konuşulması kamu kurumu temsilcileri tarafından arzulanan bir şeydi. Bu da bizim gibi sivil toplum kuruluşlarında rahatsızlık oluşturuyordu”* demiştir.

Toplantıların gündeminin belirlenmesi ve yönetimi Kamu Görevlileri Etik Kurulu tarafından yapılmaktadır. Etik Platformun bazı üyeleri bunu doğal karşılamakta, toplantıların Kurul Başkanı tarafından yönetilmesinin, katılımı artırıcı ve toplantı akışına ciddiyet kazandırıcı boyutları olduğunu düşünmektedirler. Öte yandan, bir üye Etik Platformu ve toplantıları yönetme işlevinin doğrudan Kamu Görevlileri Etik Kurulu tarafından yapılması yerine, onunla uyumlu çalışabilecek bir STK temsilcisi tarafından yapılması seçeneğini ortaya atarken, dönüşümlü başkanlık sistemi önerisinin de burada kayda geçirilmesi yararlı olabilir.

Bununla birlikte toplantı yönetimi konusunda başka bazı eleştiriler ve öneriler de ortaya çıkmıştır:

“Toplantıların yönetilmesi daha profesyonelce tasarlanmalıdır. Daha yapılandırılmış bir toplantı akışı, başka bir ifadeyle kim konuşacak, ne adına konuşacak... gibi sorulara cevap bulan bir toplantı düzeneği kurulmalıdır”.

“Etik Platform toplantılarında genel olarak yapılan faaliyetler anlatıldığından belirli bir konu üzerinde tartışma zemini oluşmadı. Kamu kurumu temsilcilerinin tartışma ortamına girme eğilimi de zayıftı.

Özellikle siyasal etik konularının tartışılması beklenirken daha çok bürokratik etik hakkında konuşma eğilimi vardı”.

2.4.3. Toplantıların Raporlanması

Etik Platform toplantılarının raporlanması gerekmektedir. Her toplantı sonrasında toplantıya ilişkin bilgilerin (toplantı yeri, tarihi ve saati), katılımcı bilgilerinin, görüşülen konuların, alınan kararların ve genel bir değerlendirmenin yer aldığı bir belgenin hazırlanması gerekmektedir. Bu tür raporlar, toplantının tekemmül etmesi açısından vazgeçilmezdir. Benzer şekilde üyelerin toplantılara devamını sağlama, toplantılarda sağlanan ilerlemeyi ortaya koyma ve bunları paylaşma, raporlama yoluyla mümkün olacaktır.

Yapılan görüşmelerde Etik Platform toplantılarıyla ilgili belki de en sık vurgulanan sorun, toplantı raporlarına ilişkindir. Hemen hemen bütün üyeler, toplantı sonrasında raporlamanın olmadığından yakınmıştır.

Örneğin üyelerden biri *“Etik Platform üyesi olduğumuz için bize toplantıları soruyorsunuz. Ama açıkça ifade etmeliyim ki toplantılar bittikten sonra toplantıda ne yapıldı, ne tür tartışma / konuşma oldu, neye karar verildi... gibi hususlarda hiçbir bilgilendirme almadık. Bunun nedeni iletişim kopukluğundan olabileceği gibi gerçekte raporlama yapılmamasından da kaynaklanabilir.”* ifadesini kullanarak raporlama, kayıt ve geribildirim hususlarındaki noksanlıklara dikkat çekmiştir.

Bir başka üye benzer şekilde toplantı sonuçlarını takip etme imkânı olmamasını eleştirmektedir. *“Etik Platformun sekretarya hizmetlerini yürüten Kamu Görevlileri Etik Kurulu, toplantılarla ilgili paylaşım ortamı oluşturmamıştır. Bir web sayfası ya da e-posta grubu gibi...”*

Bir diğeri ise Etik Platform üyesi olarak toplantılarla ilgili yeterince bilgisinin olmadığından yakınmıştır; *“Toplantılarda genel konular konuşuluyor ve toplantı tamamlanıyordu. Ancak Etik Platform toplantıları ve genel olarak Etik Platformla ilgili sürekli bir bilgilendirme*

olmamıştır. Toplantının sonucunun nasıl bittiği, kararların nasıl bir eylem planına dönüştüğü konusunda bir Etik Platform üyesi olarak bilgim yok"

Etik Platform üyelerinin verdiği bilgilerden hareketle, toplantılarını raporlanması sorunu yanında toplantılarda alınan kararların izlenmesi de bir problem olarak görülmektedir. Bazı üyeler, alınan kararların yürürlüğe girmesi için neler yapılması gerektiği üzerinde çok durulmadığını belirtmektedirler. Başka bir ifadeyle, kararların uygulanması için eylem planı hazırlanmadığı vurgulanmaktadır.

Görüşme yapılan üyelerden biri alınan kararların izlenmesi ve eylem planı eksikliği konusunda şu örneği vermiştir; *"Etik Platform toplantılarının tamamına katıldık. Toplantılarda bu zamana kadar sadece iki konuda karar alındı. Birincisi etik alanında iyi uygulama örneklerini yerinde görmek için kamu kurumlarına ziyaretler ve toplantılar yapılması idi. Etik Platform üyeleri olarak örnek uygulamaları yerinde görme imkânımız olacaktı.*

Üzerinde anlaşmaya varılan ve karara dönüştürülen ikinci konu ise etik eğitimleridir. Toplantıların birinde etik eğitiminin küçük yaşlardan başlaması ve bunun için ilköğretim okullarında etik eğitimi verilmesi gerektiği üzerinde durduk. Eğitim için Milli Eğitim Bakanlığı'na sorumluluk düştüğü ve bu konuda çalışma yapmasının beklendiği belirtilmişti.

Ancak gelinen noktada ne iyi uygulama örneklerini yerinde görme amaçlı yapılacak ziyaretlere ilişkin ne de ilköğretim çağındaki çocuklara verilecek etik eğitime ilişkin bir eylem planı ile karşılaşmadık. Söylemek istediğim husus, karar alıyoruz ama kararların izlenmesi veya eyleme konulması hususunda geride kalıyoruz."

Özetlemek gerekirse, Etik Platform; kuruluşuna ve işleyişine dair temel kuralların oluşturulması, üyelik süreçlerinin ilerlemesi, toplantılar

yoluyla paydaşları ortak bir zeminde buluşturma gibi temel bazı aşamaları beklentileri belli ölçülerde karşılayacak bir isteklilik ve etkililikle geçmiştir. Ancak, başlangıçta öngörülen çok sayıda aktivitenin şu ana kadar uygulamaya aktarılmadığı ve dolayısıyla hedeflenen çıktılarının ve etkilerinin ortaya konulmadığı söylenmelidir. Bu temel tespiti arka plana yerleştirerek, bundan sonra alınabilecek kararlar ve atılabilecek adımlar mevzuundaki ihtimal ve imkânların tanımlanması ve tartışılmasına izleyen bölümde yer verilecektir.

3. Yol Haritası: Stratejik Seçenekler

Etik Platformun kuruluşundan bu yana yaklaşık dört yıllık bir süre geçmiştir. *Yolsuzluğun Önlenmesi ve Etiğin Teşviki için Teknik Destek Projesi* kapsamında yürütülen mevcut çalışma; bu zaman diliminde kat edilen mesafenin, kazanılan tecrübenin ve karşılaşılan sorunların gözden geçirilmesi ve alternatiflerin sorgulanması için bir fırsat olarak telakki edilmelidir. Dolayısıyla, Etik Platform ile ilgili mevcut durumun ve sorunların önceki bölümlerde ortaya konulmasının ardından, çalışmanın bu bölümünde geliştirilecek seçeneklerin ve önerilerin bir ortak fikir egzersizinin, bir sesli düşünme denemesinin yansıması olarak anlaşılması ve tartışılması büyük önem taşımaktadır. Ayrıca eklenmelidir ki, izleyen sayfalarda öne sürülen görüş ve öneriler, yalnızca literatür taraması ve alan araştırmasının bulgularını yansıtmamakta, belli ölçülerde hem akademik-profesyonel, hem de kişisel birikim ve deneyimlerden izler taşıyan eskizler, taslak teklifler olarak gündeme getirilmektedir.

3.1. Değişken Senaryolar

Toplumsal gelişmeler ve gereksinimler, belli alanlarda yeni kuralların ve kurumların oluşumuna dair arayışları tetiklemekte, mevcutların yarattığı ya da çözmekte yetersiz kaldığı sorunlar, olası değişikliklere ilişkin beklentileri kimi zaman gerçekçi sınırların çok ötesine taşıyabilmektedir. Öte yandan, belli alanlarda örgütlerin yaratılması ve yaşatılmasının bizatihi (ve hatta biricik) amaç haline geldiği, farklı kural ve kurum tasavvurlarının hararetle münakaşa ve müzakere edildiği durumlara da sıklıkla rastlanmaktadır. Dolayısıyla, içtimai meselelerin sınırlarının ve çözümlerinin ne tür kurallar ve kurumlar aracılığıyla şekilleneceği farklı arayışlara işaret ve cesaret verebilmeli, kurumsal gereklilik ve gerçekçilik ekseninde farklı senaryolar ve seçenekler daima akılda ve hazırda tutulmalıdır.

Örneğin, etik ilke ve değerlerin yaşatılmasında temel sorumluluk kime ait olmalıdır? (Birey, toplum, devlet?). Ortak idealler ve çıkarlar etrafında oluşumu ve gelişimi beklenen etik ilkelerin ve değerlerin vazedilmesi ve yaşatılması için üç temel toplumsal sektörden (kamu, özel, sivil) hangisi daha fazla ve etkili bir rol üstlenmelidir? Kamu kurumlarının ve görevlilerinin etik ilke ve değerlere daha fazla sahip çıkmasını ve etik ihlallerden uzak durmasını temin etmek için, merkezi düzeyde bir örgütlenme kaçınılmaz mıdır? Yoksa bir çeşit kamu hizmeti olarak addedilebilecek bu çalışmalarla ilgili yerel-bölgesel örgütlenmelere öncelik/ağırlık verilebilir mi?. Türkiye’de merkezi devlet idaresinin özerk örgütlerle yetki paylaşımı ve işbirliği henüz tam anlamıyla normalleşmemişken, yönetim gereği kamu gücünün ve kaynaklarının forum, platform gibi işbirliği formatları dâhilinde özel ve sivil sektör temsilcileriyle paylaşılması makul bir beklenti midir?

Başka birçok alanda olduğu gibi, etik mevzuunda da, Etik Platform bahsinde de her toplumda ve dönemde geçerli ve başarılı olacak bir ideal-tip, tek-tip tartışma ve tatbikat modeli önermek abesle iştigal etmektir. Önemli olan, ihtiyaçlara, istemlere ve imkânlara en uygun kurumsal formülün ve işbirliği formatının hassasiyetle ve halisane araştırılması ve tartışılmasıdır, farklı senaryoların ve seçeneklerin geniş bir spektrumda gündeme taşınmasıdır. İzleyen kısımda, Kamu Görevlileri Etik Kurulu ile Etik Platform ilişkisinden hareketle, her ikisinin varlığını ve mevcut ilişkilerini de masaya yatıran dört alternatifte yer verilmektedir.

3.1.1. Birinci Senaryo

Bir çeşit ‘çılgın beyin fırtınası’ yan ürünü olarak da adlandırılabilir ilk senaryo, bir yasayla Kamu Görevlileri Etik Kurulu’nun varlığına (ve dolayısıyla Etik Platformun mevcudiyetine ve Kurul ile bağına da) son vermektir. Burada, iki yönlü bir tartışma yürütülebilir. İlk olarak, Kamu Görevlileri Etik Kurulu’nun misyonunu başarıyla tamamladığı, Türkiye’de etik ilke ve değerlerin yerleştirilmesi hususunda üstlendiği

görevleri/yapılabilecek şeyleri önemli ölçüde gerçekleştirdiği savı öne sürülebilir (Veremle mücadelenin çok büyük ölçüde başarıya ulaşmasıyla bir zamanlar tüm ülkeye yayılmış haldeki veremle savaş dispanserlerinin kapatılması örneğinde olduğu gibi ...). Bunun tam tersi bir kapanış gerekçesi ise şudur: Kamu Görevlileri Etik Kurulu 12 yıllık bir zaman diliminde farklı faktörlerin bileşik etkisiyle (yasal-yapısal yetersizlikler, kaynak-destek kısıtları vs.) yeterince aktif ve verimli olamamıştır. Üstlendiği sorumlulukları etkili bir biçimde yerine getirmemiştir; bundan böyle de etkili olamayacağına dair yaygın bir kanaat oluştuğundan faaliyetlerine son verilmelidir (İngiltere’de henüz 1990’ların sonunda kurulan bölge kalkınma ajanslarının yakın bir tarihte tümüyle lağvedilmesi örneğinde olduğu gibi ...).

Birinci senaryonun yaşama geçirilmesi halinde (hangi gerekçeye dayanmak tercih edilmiş olursa olsun) kapatılma kararı lehinde ve aleyhinde tepkilerin doğması normal bir beklenti olacaktır. Her halükarda, yeterli ihtiyaç ve talep bulunduğu takdirde bundan böyle bu tür hizmetlerin/faaliyetlerin devlet eliyle, merkezi otoritenin emrindeki bir kurul tarafından gerçekleştirilmesi yerine, kamu, özel ve sivil sektörden özerk, tekil organizasyonlar marifetiyle örgütlenmesine ve sunulmasına mani bir hal olmadığı vurgulanabilir. İlâveten, kamu yönetimi alanındaki yeni yaklaşımlara gönderme yapılarak, etik-devlet, etik-toplum mücadelesinin hiyerarşik değil, heterarşik, dikey değil yatay, merkezi değil yerel oluşumlara ve gönüllülük esasına vurgu yapan alternatifler aracılığıyla sürdürülmesinde açık yarar görüldüğü deklare edilebilir. Ezcümle, birinci senaryonun yaşama geçirilmesi halinde (gerekçelerden hangisi tercih edilirse edilsin) Etik Platform ile ilgili bir reform tasarımı ve tartışmasına ihtiyaç da kalmayacaktır.

3.1.2. İkinci Senaryo

Alternatif arayışlarının ilk senaryonun tam tersi bir istikamete doğru yelken açtığı ikinci senaryonun merkezinde Kamu Görevlileri Etik Kurulu’nun yasal-yapısal durumunun güçlendirilmesi, kaynaklarının,

yetkilerinin ve görevlerinin genişletilmesi, çalışma imkân ve ikliminin ciddi boyutlarda iyileştirilmesi bulunmaktadır. Bu suretle yenilenen, silkinip ayağa kalkan Kamu Görevlileri Etik Kurulu; etik ilkelerin, değerlerin ve uygulamaların tüm kurumlarda yaygınlaştırılması ve daha etkili bir biçimde yerleştirilmesi için çarpıcı ve etkili kampanyalar ve programlar yürütecek, çok uzak olmayan bir gelecekte etik skandalların ve soruşturmalarının ülke gündeminden hızla ve büyük ölçüde düşmesini sağlayacaktır.

İkinci senaryonun yaşama geçmesi esnasında da en az iki alt şık öne sürülebilir. İlki şudur: Yetkinlik-etkililik skalasında sıçrama yapan Kamu Görevlileri Etik Kurulu hayatın olağan akışı içinde bugünlerde Etik Platformdan beklenen işlevleri (başka aktörler ve sektörler ile sıkı bir eşgüdüm ve işbirliği içinde) zaten hakkıyla yerine getireceği için ayrı ve ayrıntılı bir Etik Platform tartışmasına ihtiyaç yoktur—en azından şimdilik ve burada—. İkinci şık ise şöyle özetlenebilir: Etik Platform; Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun radikal dönüşüm sürecinde, reformun bir parçası olarak oraya daimi bir danışma ve denetim organı olarak monte edilebilir (Kalkınma kurullarının kalkınma ajansları bünyesindeki, ideal öngörünün işaret ettiği rol ve işlevlere benzer bağlarla ...).

3.1.3. Üçüncü Senaryo

Kısa ve orta vadede Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun yasal-yapısal durumunun, yetkinliğinin ve etkinliğinin çok ciddi ölçülerde değişmeyeceği varsayımından yola çıkan bu senaryoya göre, geçmişten bugüne gelen süreçler ve sonuçlar ışığında Etik Platform tümüyle ve hemen ortadan kaldırılmalıdır. Bazı uzmanlardan ve paydaşlardan yükselebilecek itirazlara karşı iki cephede birden savunmaya geçilebilir, kararın izahı istikametinde iki koldan gayret sarf edilebilir: a) Örgütler dünyasında rekabet edemeyenin, başarısız olanın piyasadan çekilmesinin doğal olduğu; toplumun kısıtlı kaynaklarının bugüne kadar etkili işlemediği sabit olan (ve bundan böyle de aynı

şekilde devam etmesi kuvvetle muhtemel) bir uygulamada ısrar etmenin yersiz, yararsız olduğu tezi öne sürülebilir. b) Adeta can çekişen bir işbirliği forumunu, denenmiş ve başarısız olmuş bir uygulamayı merkezi devlet eliyle yeniden ayağa kaldırmaya girişmek yerine, özel, yerel ve sivil kuruluşların, özgür ve özerk bir yaklaşımla, aşağıdan-yukarıya örgütlenme anlayışı ve pratiğiyle yeni baştan kurgulanması-kurulması tercihi ilgililerin inisiyatifine bırakılmalıdır.

3.1.4. Dördüncü Senaryo

Temel varsayımı bir öncekiyle aynı olan (Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun yasal-yapısal durumunun, yetkinliğinin ve etkinliğinin kısa ve orta vadede çok ciddi ölçülerde değişmeyeceği) bu senaryoya göre, Etik Platformun eski tarz yöntemler ve aktörler aracılığıyla revize edilmesine odaklanmaktan vazgeçilmelidir. Bunun yerine, Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun Etik Platform aracılığıyla elde etmeyi murat ettiği çıktıları ve sonuçları farklı siyasa süreçlerini ve araçlarını harekete geçirerek başarması, böyle bir yaklaşımı denemesi daha etkili olacaktır. Bu ise, Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun düzenleyici, destekleyici ve denetleyici işlevlerinin öne çıkarılacağı (yeni) bir kurumsal kurgunun ve iş yapma mantalitesinin benimsenmesini gerektirmektedir.

Bu senaryoda, esas itibarıyla Etik Platform dönüştürülerek yaşatılmak istenmektedir. Bunun, ancak ve yalnızca yeni ve yaratıcı yaklaşımlar ve yöntemlerle mümkün olabileceğinin altı çizilmektedir. Örneğin, Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun düzenleyici, destekleyici ve denetleyici rol ve işlevlerini ifa edeceği bir kurguya ve etkililiğe sahip olması gerekecektir. Kendisi hizmet sunan olmaktan ziyade, hizmet üretimini ve dağıtımını farklı aktörlere yaptıran, başkalarına yetkilendiren bir konuma çekilmelidir hem Kamu Görevlileri Etik Kurulu, hem de bilhassa Etik Platform.

3.2. Etik Platformun Dönüşümü Muhtemel mi?/Dönüşü Muhteşem Olur mu?

Türk kamu yönetiminin geleneksel özellikleri arasında katı merkezîyetçilik ve hiyerarşik örgüt-yönetime yatkınlık da bulunmaktadır. Yerel ve yatay yapılanmalara, eşitler arası eşgüdüm ve işbirliği pratiklerine yaygın olarak rastlanmayan ortamlarda, gücün, kaynakların ve sorumlulukların uzlaşmaya dayalı biçimde paylaşılması anlamına da gelen yönetişimin gereklerinin ne ölçüde ve nasıl yerine getirileceğinin etraflıca düşünülmesi lazımdır. Bu meyanda, somut ve sıcak bir örnek olarak karşımızda duran Etik Platform bünyesinde, farklı sektörlerden aktörlerin etik masasındaki birliktelikleri sağlam ve sürdürülebilir bir eşitliği ve etkililiği eşanlı olarak gerçekleştirebilir mi?

Belki daha da önemli bir husus şudur: Etik Platform konusunda proje ya da program odaklı yeni bir serüvene dümen kırılmadan önce, bu sorulara cevap aramakla yetinmeyip, yukarıda sıralanan (muhtemel) senaryoların ne derece makul ve makbul addedildiklerinin de serinkanlılık ve samimiyetle tetkik ve tahkik edilmesi lazımdır. Ancak böyle bir süreçten sonra, temel güzergâhın netleşmesinin ardından, Etik Platformun işlev ve işleyişiyle ilgili detaylara dalınmalıdır.

- Örneğin, Kamu Görevlileri Etik Kurulu Başkanı, üyeleri ve uzmanlarının Etik Platformla nasıl bir ilişki-iletişim içerisinde bulunacağı berraklık kazanmalıdır. Hiyerarşik bir sistem tasavvuruyla, Etik Platform Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun hiyerarşik astı olarak tasarlanmamalıdır. Ayrıca, Etik Platformun özerkliği ve kamu yönetimi içindeki statüsü, mesela Etik Platform Kuruluş ve Görevleri Hakkında Yönetmelik/Yönerge adı altında açıklığa kavuşturulabilir.
- Etik Platformun kurumsal bellek ve iletişim hizmetleri halen olduğu gibi Kamu Görevlileri Etik Kurulu tarafından yürütülebilir, söz konusu düzenleme kapsamında, toplantı zamanlarının ve

yöntemlerinin belirlenmesi gibi hususlara yer verilebilir. Kamu Görevlileri Etik Kurulu başkan ve üyelerinin Etik Platform üyesi kurumların üst düzey yöneticilerini ziyaret etmesi, üye kamu kurumu temsilcilerinin Etik Platform toplantılarına katılımını teşvik edici bir rol oynayabilir.

- Yönetişim anlayışına uygun olarak Etik Platform, kamu kurumları ve STK'ların yanı sıra özel sektör temsilcilerini de (mümkün mertebe her sektöre ve kuruma eşit temsil imkânı tanıyacak şekilde) sürece dâhil etmelidir.
- Etik Platforma üye seçiminde Kamu Görevlileri Etik Kurulu'na ve mevcut üyelere önerme, seçme ve veto hakkı veren bir yaklaşım benimsenmelidir. Sivil toplum kuruluşu temsilcileri ise etik, yolsuzluk ve benzeri alanlarda çalışmaları olan kuruluşlar arasından belirlenebilir. Sivil toplum kuruluşlarının seçiminde (belirlenmesinde) iki farklı yol izlemek mümkündür; Birincisi mevcut durumda olduğu gibi Etik Platform üyesi olacak sivil toplum kuruluşlarının Kamu Görevlileri Etik Kurulu tarafından belirlenmesidir. İkinci yol ise sivil toplum kuruluşlarının kendi aralarından temsilcilerini seçmeleridir. Etik, yolsuzluk, şeffaflık gibi alanlarda çalışmaları olan bütün sivil toplum kuruluşları bir (gölge) genel kurul gibi toplanıp, kendi aralarından belli sayıda sivil toplum kuruluşunu Etik Platform üyesi olarak seçebilirler. Ayrıca, etik ilke ve davranışlar alanında çabası olan özel sektör kuruluşları Etik Platforma Kamu Görevlileri Etik Kurulu tarafından davet edilmelidir.
- Etik Platform yöneticiliğini Kamu Görevlileri Etik Kurulu başkanının yapması yerine, sivil toplum temsilcilerinden birinin ya da birkaçının seçim ya da kura gibi bir yöntemle veya kıdeme dayalı olarak belli bir süre için ve dönüşümlü olarak yürütülmesi

seçenekleri olumlu-olumsuz yönleri itibariyle etraflıca düşünülmelidir.

- Etik Platformun mevcut üye sayısı 40 olarak tespit edilmiştir. Ancak bu sayı toplanmak, tartışmak ve karar almak açısından yüksek gözükmemektedir. Bu tür oluşumlar katılımcı üye sayısı açısından yönetilebilir, toplanabilir ve karar alabilir bir düzeyde olmalıdır. Dolayısıyla 15-20 üyeyi geçmemesi gerekmektedir. Zaten genel olarak toplantılara 10-15 arasında üye katıldığı gerçeğinden hareketle 5 kamu kurumu temsilcisi, 5 sivil toplum kuruluşu temsilcisi ve 5 özel sektör temsilcisi olmak üzere toplam 15 üyeli bir Etik Platform tasarlanabilir.
- Önceki bölümde değinildiği gibi, Etik Platformun mevcut çalışma biçimine yönelik eleştirilerin önemli bir kısmını toplantı sürecine ilişkin hususlar teşkil etmiştir. Toplantı gündeminin belirsizliği sıklıkla vurgulanan bir eksikliktir. Gündemin üyelerle istişare neticesinde belirlenmesi ve en az bir hafta önceden üyelerle paylaşılması beklenmektedir. Ayrıca toplantılarda gündemin dışına çıkılmaması da istenilmektedir.
- Etik Platform toplantıları yılda en az iki kez ve her defasında minimum birer günlük etkinlikler şeklinde tasarlanmalıdır. Toplantılarda yapılan tartışmaların ve alınan kararların tutanak altına alınması ve makul bir süre zarfında üyelerle paylaşılması toplantıların sürdürülebilirliğine ve Etik Platformun profesyonel ciddiyet algısına katkı yapacaktır.
- Etik Platform toplantılarının uzmanlık alanlarına bağlı olarak ayrışması, bazı faaliyetlerin daha etkili yürütülmesini, ihtisaslaşmaya dayanan çalışma gruplarının veya alt komisyonların kurulması çalışma etkililiğini artırabilir.

- Yetersiz ve yekten hazırlanmış gündemler, hazırlıksız katılımlar yerine, Etik Platform toplantılarında, etik alanında birçok konunun enine boyuna konuşulabilmesi gerekir. Toplantılarda üyeler arasında "alınanlık", "çekingenlik" veya "tedirginlik" gibi tutumların oluşmaması açısından, tartışmaların kişiler üzerinden değil, ilke ve değerler üzerinden yürütülmesinin esas alınması beklenmektedir. Etik Platform'un karar alma ve bu kararlarını kamuoyuyla paylaşma süreci de daha etkili bir biçim de tasarlanmalıdır.
- Yapacağı görevler ve faaliyetler açısından Etik Platform kendisini toplum-dışı, hükümetler-üstü ya da kategorik olarak hükümet karşıtı bir konuma itmemelidir, buna karşın kendisini iktidar sözcüsü, parti yamağı pozisyonuna da sokmamalıdır, etik sorunların ve seçeneklerin partiler-üstü, kurumlar-arası ve sektörler-arası yönlerinin daima hatırdâ tutulmasına imkân vermelidir.
- Etik Platform, var olan etik sorunların kısa bir süre içinde çözebileceğini düşünerek hareket etmemelidir. Ayrıca, en üstteki yöneticiler etik ilkelerin yerleşmesi ve güçlendirilmesine önce kendilerinden başlanmasından rahatsızlık duyabilirler. Etik Platformun onları etik dışı gördüğü hissine kapılabilirler ki, bu kabil bir hissiyat, Etik Platformun faaliyetlerinin kısa bir zaman içinde engellenmesine-etkisizleşmesine neden olabilir. Aşağıdan yukarıya doğru etik ilkelerin yerleştirilmesi ve güçlendirilmesi çabasının, üst yönetimden destek bulması daha muhtemeldir. Kamu çalışanları ve kamu kurumları, özel sektör çalışanları ve kuruluşları, sivil toplum ve genel olarak bireyler nezdinde başlayacak çalışmalar adım adım üst yöneticilere doğru gidecektir. Böyle bir çalışma biçimi, Etik Platformun değerini, müzakerelerinin ve kararlarının toplumsal yankısı ve etkisini de genişletecektir.

- Etik Platform için gerekli planlamanın ve bütçeleme teknik- lojistik unsurları gereğince hesap ve temin edilmelidir.
- Günümüz iletişim araçlarından yararlanılmasında ısrarcı olunmalıdır. Web sayfası kullanımı hem üyelerle iletişimin, hem de kamuoyuna yönelik paylaşımların aracı olacaktır. Sosyal medya ise hızlı ve etkili iletişim sağlayan en önemli araçların başında gelmektedir. Özellikle gençlerin yeni bir dil ve heyecanla kullandıkları sosyal medya, Etik Platform mesajlarının gençlere ulaştırılması için vazgeçilmezdir. Etik eğitiminin ve etik bilinçlenmenin erken yaşlarda olması gereğinden hareketle, sosyal medyanın vazgeçilmezliği kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.
- Etik Platformun temel amaçları ve görevleri TYEC 2 kapsamında hazırlanan Teknik Rapordaki maddeler gözden geçirilerek, yukarıda tartışılan senaryolar ve seçenekler bağlamında değerlendirilmelidir. Mevcut görev ve faaliyetlerine ek olarak, iş etiği ve meslek etiği alanlarında çalışmalar ve tartışmalar yapılması da Etik Platformun görev alanına girmelidir.

Bu noktada, alternatif senaryolar ve stratejiler arasından karşılaştırmalı bir seçim yapmanın nihai olarak ilgili paydaşların görevi olduğu yeniden vurgulanarak, Etik Platform için taslak bir görev tanımının şu unsurları içermesi gerektiği söylenebilir:

- Etik ilke ve değerlerin yaşama tutunmasına ve toplum hayatının farklı alanlarına yansıtılmasına dair SWOT analizlerinin yapılması,
- Etik Strateji Belgesi ve yıllık programlar oluşturulması,
- Etik alanda sektörler ve kurumlar arası işbirliğinin sağlanması,
- Üyeler arasında iletişimin, eşgüdümün ve işbirliğinin teşvik edilmesi,

- Etik alanda iyi davranışların ve uygulamaların özendirilmesi ve ödüllendirilmesi,
- Türkiye'deki tüm sektörlerde ve bireylerde etik farkındalığın oluşturulmasına yönelik faaliyetlerin yapılması ve desteklenmesi,
- Etik farkındalık için bilgi notu, broşür, afiş, yazılı ve görsel kamu spotu, çizgi film gibi çalışmalar yapılması,
- Etik Platform web sayfası üzerinden etik ile ilgili e-öğrenme materyalleri paylaşılması,
- Etik ile ilgili projeler hazırlanması ve/veya desteklenmesi,
- Etik eğitimi programlarının hazırlanması ve/veya desteklenmesi,
- Etik ile ilgili bilgi ve verilerin derlendiği bilgi bankası oluşturulması ve erişime açılması,
- Politika yapıcılara ve uygulayıcılara etik alanda danışmanlık hizmeti verilmesi,
- Kamu kurumlarındaki etik komisyonlar ile özel sektördeki benzeri yapılar için danışmanlık hizmeti ve destek verilmesi,
- Öncelikli sektörlerden başlamak üzere, uzmanları ve uygulayıcıları buluşturan etik çalışma grupları oluşturulması,
- Seminer, konferans, kongre, çalıştay, panel, yuvarlak masa tartışması gibi etkinlikler yapılması,
- Planların, programların ve etkinliklerin basılı, görsel ve sosyal medya aracılığıyla duyurulması,
- Toplantı raporlarının web sayfası üzerinden paylaşılması,
- Yıllık raporlar hazırlanması ve kamuoyuyla paylaşılması.

Sonuç

Yolsuzluğun Önlenmesi ve Etiğin Teşviki için Teknik Destek Projesi kapsamında hazırlanan Raporun birinci bölümünde; önce yürütülen incelemenin kapsam ve yöntemine ilişkin bilgiler aktarılmış, ardından Etik Platform benzeri yapılara yön veren bütüncül yaklaşım gereksinimine temas edilerek, Etik Platformun kuruluşu, üye yapısı, işlevleri ve hedeflerine dair bilgiler ve bulgular ortaya konulmuştur. İkinci bölümde, Etik Platformun etkililiği hususu masaya yatırılmış, konuyla ilgili başlıca gelişmeler ve sorunlar, literatür taraması, yasal-kurumsal analiz ve mülakatlar yardımıyla tespit ve tahlil edilmeye çalışılmıştır. Üçüncü bölümde ise, "Yol Haritası: Stratejik Seçenekler" başlığı altında, Türkiye'de farklı kesimler ve kurumlar arasında etik alanında daha etkili bir iletişimin ve işbirliğinin sağlanması ve sürdürülmesine matuf muhtemel senaryolar ve seçenekler tartışılmıştır.

Giriş kısmında not edildiği gibi, bu çalışmanın konusu ve kendisi bütüncül bir bakış açısına sahip olmanın gereğine sıkça vurgu yapmaktadır. Ayrıca, kurumsal ve kişisel kısıtlar zaman zaman tüm tespitlerin ve tenkitlerin açık ve ayrıntılı bir biçimde anlatılmasını ve/veya anlaşılmasını güçleştirebilmektedir. Örneğin, yasal-yapısal konumu ve işlevsel performansı geliştirilmeye ihtiyaç duyan bir kurumun uzantısı ya da eklentisi hüviyetindeki bir işbirliği platformunun, stratejik seçimlerden bağımsız düşünülmesi bir hayli güçtür. Sonuç olarak belirtilmelidir ki, platform metaforunun çağrıştırdığı sağlam zeminin demokrasi ve hukuk devleti; üzerinde yükseleceği sütunlarınsa hepsi birbirinden önemli etik ilkeler ve değerler olduğu göz önüne alındığında, dar alanda kısa vadeli çıktı arayışlarıyla yetinmeyip, Etik Platformun bizatihi o değerlerin rehberlik ettiği süreçler eşliğinde toplumsal bir etik şölenine dönüşmesini tahayyül ve talep etmek lazımdır.

www.etik.gov.tr

eposta: etikkurul@basbakanlik.gov.tr

Bu yayın AB-TR mali işbirliği kapsamında hazırlanmıştır.
Bu yayının içeriğinden yalnızca Project Group liderliğindeki konsorsiyum sorumludur ve bu içerik hiçbir şekilde Avrupa Birliğinin görüşlerini yansıtmamaktadır.